

Sygn. akt I ACz 1234/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Hanna Nowicka de Poraj

Sędziowie: SSA Józef Wąsik

SSA Barbara Baran (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko M. G. i H. G.

o zapłatę

na skutek zażalenia pełnomocnika powódki z urzędu – adw. T. G. - na postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 17 marca 2016 roku, sygn. akt IC 2462/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSA Józef Wąsik SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Barbara Baran

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Kielcach przyznał adwokat T. G. od Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Kielcach wynagrodzenie w kwocie 442,80 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powódce.

W uzasadnieniu wskazał, że pismem z dnia 11 lutego 2016 roku adw. T. G. wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, oświadczając, że w żadnej części nie zostały one uiszczone. Wprawdzie postanowieniem z dnia 30 października 2014 r. postępowanie zostało umorzone, a w związku z powyższym zarządzeniem z dnia 12 listopada 2014 r. anulowano wyznaczenie pełnomocnika z urzędu (które to zarządzenie otrzymała w dniu 19 listopada 2014 r.), tym niemniej - nie wiedząc, iż powódka cofnęła pozew - w dniu 5 listopada 2014 r. podjęła czynności w przydzielonej sprawie, zapoznając się z jej aktami i wykonując ich fotokopie.

W ocenie Sądu Okręgowego pełnomocnikowi z urzędu przysługuje wynagrodzenie za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną z urzędu, jednakże należy mieć na uwadze, że czynności podjęte przez pełnomocnika trwały zaledwie 25 minut, a zatem uwzględniając czas potrzebny na dotarcie do Sądu Okręgowego, jak również czas potrzebny na przygotowanie pisma z dnia 11 lutego 2016 r., T. G. winno przysługiwać wynagrodzenie w wysokości nie wyższej, niż 1/10 minimalnego wynagrodzenia adwokackiego w sprawach o zapłatę. W niniejszej sprawie oznacza to, że przy wskazanej wartości przedmiotu sporu (120 000 zł) należna kwota winna wynosić 442,80 zł (3600 zł plus podatek VAT, stąd $1/10$ z 3 600 zł = 360 zł + 23% podatku VAT = 442,80 zł).

Zażalenie na powyższe rozstrzygnięcie wniósł pełnomocnik powódki, zarzucając mu naruszenie przepisu § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - poprzez jego niezastosowanie, polegające na przyznaniu kwoty mniejszej od minimalnej stawki za taki rodzaj sprawy. Wnioskowano o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach na rzecz adwokat T. G. tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu kwoty 4 428 zł.

W ocenie skarżącej stanowisko Sądu jest nieprawidłowe. Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się na temat charakteru stawek minimalnych opłat za czynności adwokackie, jednoznacznie przyjmując zasadę, iż wysokość wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu nie może być niższa od stawek minimalnych opłat za czynności adwokackie, przewidzianych w treści cytowanego wyżej rozporządzenia. Na zasadę powyższą jednoznacznie wskazuje uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 r., sygn. akt III CZP 2/12, w której uzasadnieniu wyraźnie podniesiono, iż charakter stawek jest tego rodzaju, że stanowią one minimalne wynagrodzenie przewidziane za pomoc prawną udzieloną przez adwokatów przed organami wymiaru sprawiedliwości oraz powołuje się na wcześniejsze orzeczenia SN wydane w tej materii, tj. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2009 r., sygn. akt I PZP 3/09, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2011 r., sygn. akt I CSK 611/10. W tej sytuacji należy więc w ocenie pełnomocnika uznać, że sędziowskie „miarkowanie” wysokości opłaty należnej pełnomocnikowi z urzędu z uwzględnieniem kryteriów określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia, może mieć miejsce jedynie w granicach pomiędzy opłatą wynikającą z zastosowania właściwych stawek minimalnych, a opłatą podwyższoną do 150% tych stawek, nigdy zaś poniżej stawek minimalnych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Podstawę zasądzenia opłaty, o której mowa w § 19 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, stanowią stawki minimalne (§ 2 ust. 2 zd. 1 rozporządzenia), a charakter prawny tych stawek jest tego rodzaju, że stanowią one najniższe wynagrodzenie przewidziane za pomoc prawną udzieloną przez adwokatów przed organami wymiaru sprawiedliwości (zob.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2009 r., sygn. akt I PZP 3/09, publ. OSNP 2010, nr 7-8, poz. 83 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2011 r., sygn. akt I CSK 611/10, nie publ.). Zgodzić się należy, że nie ma przy tym żadnych argumentów aksjologicznych uzasadniających zasądzenie od Skarbu Państwa za pomoc prawną udzieloną przez adwokata z urzędu opłaty niższej od stawek minimalnych.

Podkreślić należy także – w ślad za poglądami wyrażonymi w orzecznictwie - że wprowadzie obowiązek świadczenia pomocy prawnej z urzędu jest obowiązkiem publicznoprawnym, zapewniającym prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości przez zapewnienie realizacji prawa obywateli do sądu oraz do równego traktowania, jednakże jego wykonywanie ma charakter odpłatny, za które przyznaje się pełnomocnikowi określone w wynagrodzenie. Jego wysokość nie może być przy tym być niższa od wysokości stawek minimalnych (jak napisano wyżej), chyba że pomoc prawna została udzielona niezgodnie z zasadami profesjonalizmu lub nie została w ogóle udzielona. Obowiązek poniesienia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu dotyczy bowiem pomocy faktycznej udzielonej, a to oznacza, że nie jest następstwem samego ustanowienia przez sąd pełnomocnika z urzędu oraz gotowości pełnomocnika do jej świadczenia. Udzielenie pomocy prawnej wiąże się więc z koniecznością podjęcia przez ustanowionego pełnomocnika z urzędu odpowiednich czynności, składających się na udzielenie pomocy prawnej przed organami wymiaru sprawiedliwości, m.in. udzielenie właściwej porady prawnej stronie, opracowanie pism procesowych oraz udział w posiedzeniu sądu (zob. m.in.: uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., sygn. akt I KZP 15/05) – zawsze przy tym oceniane być musi w okolicznościach faktycznych konkretnego przypadku.

Odnosząc się do sytuacji, mającej miejsce w niniejszej sprawie, dostrzec należy, że pełnomocnik miał możliwość powzięcia informacji o braku konieczności jego udziału dopiero przy zaznajomieniu się z aktami sprawy w dniu 5 listopada 2014 roku. W tej sytuacji jednak jedyną jego czynnością było krótko trwające (z uwagi na nieznaczną objętość akt) zapoznanie się z aktami, zaś ani z treści wniosku, ani z zażalenia nie wynika, by pełnomocnik podjął jakiegokolwiek inne czynności „zmierające do poprawy sytuacji procesowej powódki” (jak napisano we wniosku o przyznanie kosztów zastępstwa); nie było zresztą po temu obiektywnej potrzeby wobec umorzenia postępowania.

Twierdzenia skarżącej o niedopuszczalności miarkowania wynagrodzenia adwokata oraz o konieczności przyjęcia co najmniej stawki minimalnej przy przyznawaniu wynagrodzenia adwokatowi z urzędu są zasadne, jednakże znajduje to zastosowanie wówczas, gdy spełniona zostanie podstawowa przesłanka, tj. udzielenie pomocy prawnej stronie. W niniejszej sprawie do udzielenia pomocy nie doszło – nie stanowi bowiem udzielenia pomocy jedynie zapoznanie się z aktami sprawy (w wyniku którego nota bene pełnomocnik dowiedział się, iż postępowanie zostało już umorzone wskutek cofnięcia pozwu). Czytanie akt nie jest działaniem poprawiającym sytuację procesową powódki a z istoty swej nie stanowi ono udzielenia pomocy prawnej – jest co najwyżej przygotowaniem się do świadczenia pomocy. Żadnych innych czynności, poza sformułowaniem i złożeniem wniosku o przyznanie kosztów pomocy prawnej (czyli działaniem w interesie własnym, nie w interesie strony) skarżąca nie podejmowała. Podzielić należy zatem poglądy wyrażone m.in. w postanowieniu WSA we Wrocławiu z 19 listopada 2014 r., sygn. I SA/Wr 660,14 oraz w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 15 stycznia 2015 r., sygn. akt I ACz 2536/14.

Z uwagi na treść art. 384 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. nie jest możliwa zmiana rozstrzygnięcia na niekorzyść skarżącej. Jednakże wobec powyższych argumentów na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie uległo oddaleniu.

SSA Józef Wąsik SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Barbara Baran